

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1939 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om begränsning av skattskyldigs sammanlagda beskattning med hänsyn till hans beskattningsbara inkomst.

(2:a avd.)

I en inom första kammaren av herr *Mannerskantz* väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 154, har hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande möjligheterna att i skattelagarna införa en bestämmelse om, att i sammanlagd skatt icke av någon får utkrävas mer än ett belopp lika med den verkligt beskattningsbara inkomsten för det år varom fråga är».

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till motionen.

Allmän kommunalskatt är dels fastighetsskatt dels inkomstskatt. Den kommunala fastighetsskatten utgår för fastigheterna inom kommunen och beräknas efter varje fastighets taxeringsvärde, oberoende av storleken av fastighetens avkastning eller den nettointkomst den lämnat. Vid beräkning av den till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomsten av fastighet får från nettointäkten därav avdragas ett belopp, motsvarande vad som anses beskattat genom fastighetsskatten.

Enligt de vid 1938 års riksdag antagna bestämmelserna är förmögenhetsbeskattningen, såvitt angår fysiska personer, ordnad sålunda. I den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten inräknas $\frac{1}{100}$ av den skattepliktiga förmögenheten. Dessutom uttages särskild skatt å förmögenhet, därest den skattepliktiga förmögenheten överstiger 20,000 kronor. I skattelindrande syfte har vid beräkning av den särskilda skatten å förmögenhet införts en s. k. reduktionsregel. Denna innebär att, därest för annan skattskyldig än familjestiftelse eller utländskt bolag den skattepliktiga förmögenheten överstiger 25 gånger det för den skattskyldige för beskattningsåret till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda taxerade beloppet, den beskattningsbara förmögenheten skall utgöra ett belopp motsvarande 25 gånger det taxerade beloppet, dock minst 40 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Här för den skattskyldige icke fastställts något taxerat belopp, skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp motsvarande 40 procent av den skattepliktiga förmögenheten.

I fråga om den förmögenhetsbeskattning, som innefattas i den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten, finnes icke någon särskild reduktionsregel. Systemet med kombinerad skatt verkar i och för sig reducerande på skatten i de fall, då inkomsten är ringa. Förmögenhetsdelen beskattas efter en genomsnittligt lägre skatteprocent ju mindre den inkomst är, med vilken den är förenad. Finnes icke någon inkomst eller är densamma så låg, att ortsavdraget ej kan helt utnyttjas därå, får avdraget göras å förmögenhetsdelen, varigenom förmögenhetsskatten reduceras. För större förmögenheter spela ortsavdragen ingen nämnvärd roll i nu nämnda hänseende.

I sitt av 1938 års riksdag godkända betänkande nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 258 med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m., anförde bevillningsutskottet beträffande förenämnda, av Kungl. Maj:t föreslagna reduktionsregel, att utskottet ej ville bestrida, att det ur många synpunkter skulle varit önskvärdt, om en för de skattskyldiga förmånligare utformning av reduktionsregeln kunnat komma till stånd. Bevillningsutskottet, som av anförda skäl icke ansåg sig kunna tillstyrka ändring i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, framhöll emellertid, att spörsmålet om reduktionsregelns utformande vore av den natur, att det borde upptagas till prövning så snart erfarenheter om verkningarna av den då föreslagna regelns tillämpning vunnits eller ändring i det allmänna ränteläget sådant påkallade.

I motionen har bland annat anförts, att vid tillämpningen av gällande skatteförfattningar inträffade stundom, att en skattskyldig finge erlägga skatt med mer än 100 procent av den beskattningsbara inkomsten. Detta förhållande sammanhängde med utformningen av bestämmelserna angående förmögenhetsbeskattningen och den kommunala fastighetsskatten. Det vore orimligt och obilligt samt stridande mot beskattningens principer, att stat och kommun kunde uttaga skatt av personer, som icke ägde någon beskattningsbar inkomst eller icke ens någon taxerad sådan. I skatteförfattningarna borde därför införas en bestämmelse, att skattskyldig icke skulle behöva erlägga skatt med belopp överstigande 100 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Utskottet.

På sätt motionären anförts kan stundom inträffa, att en skattskyldig nödgas erlägga skatt med större belopp än den för honom fastställda beskattningsbara inkomsten. Detta sammanhänger med bland annat förmögenhetsskattens och den kommunala fastighetsskattens natur.

Vad angår den kommunala fastighetsskatten utgår densamma såsom förut nämnts efter varje fastighets taxeringsvärde, oberoende av storleken av fastighetens avkastning eller nettoinkomst. Med denna skatt avses att tillförsäkra kommunerna ett visst minimum av skatteunderlag. Det ligger sålunda i denna skatteforms natur, att skatten för de fall, då en fastighet icke lämnat den skattskyldige någon behållen inkomst eller blott ringa sådan, kan leda till sådana verkningar, som motionären påtalat. I motionen

har icke ifrågasatts, att den kommunala fastighetsskatten skulle upphävas utan endast att densamma skulle modifieras så, att fastighetsskatten icke leder till påförande av skatter överstigande den verkligt beskattningsbara inkomsten. På grund av det anförda och då frågan om den kommunala beskattningens ordnande är föremål för utredning inom kommunalskatteberedningen, finner sig utskottet icke böra föreslå någon åtgärd i anledning av motionen i nu berörda del.

Om förmögenhetsskatten gäller liksom i fråga om den kommunala fastighetsskatten, att förmögenhetsskatt utgår oberoende av om en förmögenhet lämnat avkastning eller icke. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att i samband med 1938 års reform av statsbeskattningen genomfördes en viss lättnad i skattskyldigheten till särskild skatt å förmögenhet för de fall, då förmögenhet lämnat ingen eller blott ringa avkastning. Den förut omförmälda reduktionsregeln innebär sålunda, att skattelättnaden inträder så snart den skattskyldiges taxerade inkomst — oberoende av om inkomsten härflyter från förmögenhet eller icke — understiger 3 procent av förmögenheten. Några erfarenheter om verkningarna av denna regels tillämpning hava ännu ej vunnits, då de nya bestämmelserna trätt i kraft först den 1 januari 1939 och sålunda tillämpas första gången vid innevarande års taxering. I likhet med vad 1938 års bevillningsutskott anført, finner utskottet det vara av vikt, att den föreliggande frågan ägnas närmare uppmärksamhet så snart kännedom om verkningarna av ifrågavarande bestämmelser erhållits eller ändringar i det allmänna ränteläget eller andra förhållanden sådant påkalla. Utskottet förutsätter att, så snart de förut antydda förutsättningarna för en översyn över dessa bestämmelser äro förhanden, Kungl. Maj:t kommer att upptaga frågan till förnyad prövning samt för riksdagen framlägga de förslag till ändring av bestämmelserna, som kunna befinnas vara av förhållandena påkallade.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I: 154 av herr Mannerskantz, om begränsning av skattskyldigs sammanlagda beskattning med hänsyn till hans beskattningsbara inkomst, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 april 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg*, friherre *Lagerfelt*, *Heiding*, *Bengtsson*, *Sjödahl*, *Velander*, *Ekman*, *Herman Ericsson*, *Roos* och *Franzon*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren*, *Olsson* i Gävle, *Andersson* i Dunker, *Werner* i Hultsfred, *Hammarlund*, *Eklund*, *Sandberg*, *Lundell*, *Karlsson* i Grängesberg och *Thorell*.

Reservationer:

1) av friherre *Lagerfelt* samt herrar *Bengtsson*, *Lundell* och *Thorell*, vilka anfört:

»Det är allmänt erkänt, att skatter böra utgå av skattskyldigs *inkomst* och av denna ej taga mera i anspråk än att åtminstone så mycket återstår som motsvarar det statliga ortsavdraget, vilket ju är beräknat motsvara existensminimum. En sådan begränsning av de sammanlagda skatter som må påläggas fysisk person kan ej åstadkommas genom anordningar som gälla enbart den allmänna kommunalskatten tillsammans med landstingsskatt och vägs katt eller enbart genom en förbättrad reduktionsregel vid den särskilda skatten å förmögenhet, utan kan endast åstadkommas genom en från de olika speciella skatteförfattningarna fristående spärregel.

Beträffande behovet av en skattespärr uppåt torde få erinras om att en sådan lär finnas i Norge och vara fixerad till 75 procent.¹ Det må ock erinras om att i den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten sådan denna utformades år 1919 infördes en grundbeloppsspärr vid 12 procent.

Huruvida en spärregel uppåt, om en sådan nu införes i de svenska skatteförfattningarna, bör gälla enbart de två statsskatterna eller även de tre kommunalskatterna, därom kunna olika uppfattningar råda. För att en spärr lämpligen bör omfatta alla fem skatterna talar bland annat den omständigheten, att gränsen mellan de statliga och kommunala arbetsområdena är ganska flytande och att överflyttningar av arbetsuppgifter dem emellan tid efter annan äga rum.

En sådan spärr omfattande såväl statsskatter som kommunalskatter lär böra utformas så, att kommunerna i varje fall få sitt, under det att staten i de fall det här är fråga om får göra avkall på viss del av sina skattekrav, väl lämpligast genom restitution. En sådan anordning av spärren torde även vara att rekommendera av den grund att kommunalskatterna ligga under utredning och om ett eller annat år kunna föreligga i en annan utformning än för närvarande. Huruvida slutligen spärrrens höjdläge bör vara 100 pro-

¹ Se Kungl. Maj:ts proposition år 1934 nr 200, sid 68.

cent eller lägre, därom torde Kungl. Maj:t framlägga på skälighetsprövning fotat förslag.

Utredningen av här behandlade frågor lär väl lämpligast böra ske genom någondera av de sittande skattekommittéerna.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande av förslag om en skattespärr innebärande att, därest fysisk person för visst beskattningsår påförts skatter till stat och kommuner med belopp tillsammans överstigande 100 procent, eller den lägre procent Kungl. Maj:t kan finna skälig, av den skattskyldiges till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomst minskad med ortsavdrag, han må äga rätt till restitution av staten med överskjutande skattebelopp, dock ej med mera än han i statsskatter utgivit».

2) av herr *Velander*, vilken ansett, att utskottet bort, i anledning av motionen I: 154 av herr *Mannerskantz*, hemställa,

»att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till sådana bestämmelser att, såvitt angår den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt den särskilda skatten å förmögenhet, icke av någon skattskyldig i sådan skatt sammanlagt uttages mer än förslagsvis 50 procent av den till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten».
